

Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME) Krav og retningslinjer

1 Formålet med dokumentet

- 1.1. Dette dokumentet angir de krav og retningslinjer som ligger til grunn for ordningen "Forskningscentre for miljøvennlig energi", i det etterfølgende også omtalt som "FME", "FME-ordningen", "senter", "sentre" eller "sentrene".
- 1.2. Dokumentet danner utgangspunkt for kontrakten som vil bli inngått mellom Norges forskningsråd og den enkelte vertsinstusjon for sentrene, jf. definisjon i punkt 2.3, dersom søknaden om å få bevilgninger og status som FME innvilges.
- 1.3. Norges forskningsråd vil ved vurderingen av søknader om å få bevilgninger og status som FME, og ved inngåelse av kontrakt om etablering av sentre, legge vekt på om de krav og retningslinjer som er omtalt i dette dokument er ivaretatt.

2 Generelt om FME-ordningen

- 2.1 FME-ordningen er en nasjonal ordning som ivaretas av Norges forskningsråd. Norges forskningsråd står for den grunnleggende finansieringen av ordningen.
- 2.2 De overordnede målene for FME-ordningen er å bidra til å løse sentrale utfordringer på energiområdet, bidra til å utvikle løsninger for lavutslippssamfunnet og styrke innovasjonsevnen i næringslivet.

FME-ordningen skal

- Øke innovasjon og verdiskaping både hos næringsliv og forvaltning som deltar i sentrene og i det norske samfunnet for øvrig.
- Bidra til å redusere klimagassutslipp nasjonalt og internasjonalt, mer effektiv bruk av energi og større produksjon av fornybar energi.
- Fremme utvikling av forskningsmiljøer som ligger i den internasjonale forskningsfronten og som inngår i sterke nasjonale og internasjonale nettverk.
- Synliggjøre resultatene fra forskningen og bidra til en kunnskapsbasert debatt om miljøvennlig energi.

FME-ordningen skal primært bidra til å styrke innovasjonsevnen i næringslivet, men skal også fremme kvalitet og effektivitet i offentlig sektor. FME-ordningen gir brukerpartnerne mulighet for langsiktighet, kontinuitet og risikoavlastning i satsingen på forskning. For forskningsmiljøene gir FME mulighet for langsiktig kompetanseoppbygging gjennom forskning på et høyt internasjonalt nivå i nært samarbeid med brukere av forskningsresultatene.

Kriteriene for utvelgelse av sentrene er relevans vurdert ut fra utlysningen, potensial for innovasjon og verdiskapning og vitenskapelig kvalitet.

- 2.3 Et FME er et tidsbegrenset forskningscenter knyttet til en forskningsinstitusjon som står ansvarlig for virksomheten, i det etterfølgende betegnet som "vertsinstitusjonen". Vertsinstitusjonen og deltakende partnere utgjør senteret. Vertsinstitusjoner for et FME kan være universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter som har forutsetninger for å realisere FME-ordningen. Dersom et forskningsinstitutt er vertsinstitusjon, er det et krav at forskerutdanning blir tilfredsstillende ivaretatt gjennom samarbeid med et universitet eller en høyskole som har rett til å gi doktorutdanning på feltet. Et FME skal bidra til utvikling av vertsinstitusjonens faglige profil. Vertsinstitusjonen skal stå som søker om bevilgninger og status som FME, være prosjektansvarlig i den kontrakten som eventuelt inngås med Norges forskningsråd om senteret, jf. punkt 1.2, og ha det praktiske, faglige og økonomiske ansvar for etablering, drift og avvikling av senteret. Avtalen gir vertsinstitusjonen rett til å betegne senteret som et "FME" og benytte Forskningsrådets FME-logo.
- 2.4 FME-ordningen forutsetter at bedrifter og offentlige institusjoner deltar i sentrenes virksomhet. Slike partnere betegnes som "brukerpartnere". Sentrenes forskningsresultater og kompetanse skal skape grunnlag for utvikling, innovasjon og verdiskapning hos brukerpartnerne. Brukerpartnerne skal delta i sentrenes styring, finansiering og forskning, og må ha evne til å utnytte avansert forskning i utviklingen av sin virksomhet. Hvert senter bør som hovedregel ha minst tre brukerpartnere og det må alltid være med bedrifter som partnere.
- 2.5 Foruten brukerpartnerne, som inngår som obligatoriske deltakere, kan et senter samarbeide med en eller flere forskningsinstitusjoner og organisasjoner om etablering, drift og finansiering av senteret. Slike deltakere betegnes som "forskningspartnerne". I tillegg vil senteret kunne ha underleverandører som leverer tjenester til senteret. At en vertsinstitusjonen samarbeider med andre aktører om etablering og drift av et senter, endrer ikke kravet om at det er vertsinstitusjonen som skal stå som søker overfor Norges forskningsråd, være Norges forskningsråds part i den kontrakten som eventuelt inngås og ha det praktiske, faglige og økonomiske ansvar for etablering, drift og avvikling av senteret, jf. punkt 2.3.
- 2.6 Et FME-konsortium kan ha internasjonale brukerpartnere og forskningspartnerne. Det er anledning til å finansiere forskning som utføres ved utenlandske forskningsinstitusjoner med senterbevilgningen. En forutsetning er at dette er forskning som vil gi et vesentlig bidrag til å nå senterets mål og at det er i samsvar med målene for FME-ordningen.

3 FME –konsortium

- 3.1 En sammenslutning som består av en vertsinstitusjon for et FME, eventuelle brukerpartnere og forskningspartnerne, jf. punkt 2.4 og 2.5, betegnes som et "FME-konsortium", og deltakerne betegnes som "konsortiedeltakere". Konsortiedeltakerne skal bidra med egen forskningsinnsats og/eller finansielle ressurser i samsvar med finansieringsplanen for senteret, jf. punkt 11.1, med sikte på å oppnå de resultater som fremgår av prosjektbeskrivelsen, jf. punkt 4. For å sikre nødvendig fleksibilitet, åpner

FME-ordningen for at et FME-konsortium etter nærmere bestemte regler, jf. punkt 3.2 og 11.5, kan endres over tid med hensyn til deltakere i konsortiet.

- 3.2 Vertsinstitusjonen skal sørge for at det blir inngått en konsortieavtale mellom deltakerne i FME-konsortiet. Konsortieavtalen skal regulere organiseringen og gjennomføringen av samarbeidet i konsortiet, samt rettigheter og plikter mellom konsortiedeltakerne. Avtalen skal bl.a. ha bestemmelser som fastslår deltakernes plikt til å bidra med ressurser i henhold til senterets finansieringsplan, jf. punkt 11.2, regler om adgangen til å slutte seg til og tre ut av FME-konsortiet, jf. punkt 11.5, regler om arbeidsgiveransvar, jf. punkt 9.1, og bestemmelser om eiendomsrett, utnyttelsesrett, lisensiering, offentliggjøring av prosjektresultater og fortrolighet, jf. punkt 13. Forskningsrådets veiledende mal for konsortieavtaler mellom deltakere i FME-konsortier er et innspill til hvordan rettigheter og plikter kan reguleres mellom deltakerne i et konsortium.
- 3.3 Vertsinstitusjonen er ansvarlig for at konsortieavtalen samsvarer med prinsippene i dette dokument og Forskningsrådets generelle vilkår for FoU-prosjekter, og plikter å innta en bestemmelse i avtalen som fastsetter dette. Norges forskningsråds kjennskap til konsortieavtalen innebærer ingen godkjenning av eventuelle avvik fra prinsippene i dette dokument, eller fra Forskningsrådets generelle vilkår for FoU-prosjekter. Konsortieavtalen oversendes Norges forskningsråd til orientering og vedlegges den kontrakten som eventuelt inngås mellom Forskningsrådet og vertsinstitusjonen om etablering og drift av senteret, jf. punkt 1.2.

4 Prosjektbeskrivelse mv.

Formålet med opprettelsen av senteret er å gjennomføre den virksomhet som fremgår av prosjektbeskrivelsen i henhold til kontrakten mellom Norges forskningsråd og vertsinstitusjonen, jf. punkt 1.2. Prosjektbeskrivelsen er styrende for virksomheten i senteret og skal gi hovedmål, delmål og fremdriftsplan for forskningen slik dette er beskrevet i FME-søknaden, og skal dekke den første 5-årsperioden og den mulige etterfølgende 3-årsperioden for senteret, jf. punkt 14.1. Det skal foreligge en formidlingsplan som beskriver formidlingstiltakene for senteret i overensstemmelse med punkt 8 i Norges forskningsråds generelle vilkår for FoU-prosjekter. Prosjektbeskrivelsen og formidlingsplanen skal følge som del av kontrakten som eventuelt inngås mellom Norges forskningsråd og vertsinstitusjonen om etablering, drift og avvikling av senteret, jf. punkt 1.2.

5 Utlysning og søknad

Norges forskningsråd vil gi nærmere retningslinjer for utlysning, søknadsbehandling og kriterier for søknadsvurderingen. Søknadene fremmes av vertsinstitusjonen for det enkelte senter. Hovedstyret i Norges forskningsråd, eller den Hovedstyret bemyndiger, foretar den endelige utvelgelse sentrene etter innstilling fra Divisjonsstyret for energi, ressurser og miljø, eller et utvalg oppnevnt av Divisjonsstyret.

6 Organisering

- 6.1 Senteret skal inngå som en del av vertsinstitusjonens organisasjon og ledes av et eget styre. Senteret må være organisert slik at det kan realisere målene i prosjektbeskrivelsen på en effektiv måte, ha en organisasjons- og styringsform som gir god tilpasning til vertsinstitusjonens organisasjon og etablere rutiner som sikrer et godt samspill med eventuelle brukerpartnerne og andre samarbeidspartnere i FME-konsortiet, jf. punkt 3.1.
- 6.2 Senteret må være sikret at dets interesser i forhold til vertsinstitusjonen og de øvrige konsortiedeltakerne blir tilfredsstillende ivaretatt, bl.a. ved at senteret gis en sterk ledelse, som innenfor rammen av prosjektbeskrivelsen, finansierings- og kostnadsplanen og stillingsrammene for senteret har stor faglig og administrativ selvstendighet. Senteret skal ha et godt administrativt støtteapparat.
- 6.3 Vertsinstitusjonen plikter å utarbeide en redegjørelse for hvordan kravene og retningslinjene under dette hovedpunkt er ivaretatt dersom senteret gis bevilgninger og status som FME.

7 Lokalisering

Et senter kan bestå av forskningsgrupper som er samlokaliserte eller være et ”virtuelt” senter med ulik geografisk plassering av grupper eller partnere. Uansett hvilken modell som velges er det viktig at senteret har effektive opplegg for kommunikasjon og for utveksling av personell mellom de ulike delene av senteret.

8 Styre og ledelse

- 8.1 Senterets styre skal bestå av representanter for deltakerne i FME-konsortiet, dvs. vertsinstitusjonen, brukerpartnerne og eventuelle andre samarbeidspartnere, jf. punkt 3.1. For å sikre at senteret opprettholder et sterkt og vedvarende brukerfokus, skal representantene for senterets brukerpartnerne ha flertall i styret.
- 8.2 Styrets fremste oppgave er å bidra til at de intensjoner og planer som ligger til grunn for kontrakten om opprettelsen av senteret blir innfridd, jf. punkt 1.2, og særlig at den virksomhet som fremgår av prosjektbeskrivelsen blir realisert innenfor vedtatte budsjett- og tidsrammer. Styret skal sikre at samspillet mellom senter, vertsinstitusjon og samarbeidspartnere i FME-konsortiet fungerer på en god måte, jf. punkt 6.1, og spesielt bidra til at vertsinstitusjonen gjennom sin representasjon i senterets styre og gjennom senterets ledelse kan påvirke forhold som har betydning for samvirket mellom senteret og vertsinstitusjonen.
- 8.3 Senteret ledes av en senterleder alene, eller av en senterleder støttet av en ledergruppe. Senterlederen fungerer som prosjektleder i henhold til kontrakten mellom Norges forskningsråd og vertsinstitusjonen, jf. punkt 1.2. Senterlederen må ha bakgrunn fra forskning og vist evne til forskningsledelse og teambygging. Lederen skal ha stor selvstendighet i faglig sammenheng og i spørsmål som gjelder rekruttering av personale til

senteret. Senterlederen og medlemmene av en eventuell ledergruppe utpekes av vertsinstitusjonen i samråd med de øvrige deltakere i FME-konsortiet.

- 8.4 Det skal foreligge klare retningslinjer for senterets virksomhet når det gjelder ansvar og myndighet, herunder hvilke fullmakter styret er gitt, hvilke regler som gjelder for styrerepresentasjon og en beskrivelse av senterleders fullmakter. Styrets mandat må blant annet sikre at styret ikke treffer vedtak som griper inn i vertsinstitusjonens ansvarsområde.
- 8.5 Vertsinstitusjonen plikter å utarbeide en redegjørelse for hvordan kravene og retningslinjene under dette hovedpunkt er ivaretatt dersom senteret gis bevilgninger og status som FME.

9 Bemanning og personalansvar

- 9.1 Senteret skal bygges opp rundt forskere som allerede har vist at de har potensial for å hevde seg på et høyt faglig nivå. Det bør åpnes adgang for tilknytning på deltid i senteret, og for at senterets personale kan ivareta deler av sine tidligere oppgaver i de samarbeidende institusjoner og foretak, slik som undervisning, oppdragsforskning og annen ordinær virksomhet. Vertsinstitusjonen og de øvrige deltakere i FME-konsortiet fastsetter selv hvordan arbeidsgiveransvaret for personalet i sentret skal ivaretas, jf. punkt 3.2, men senteret skal ikke kunne ha arbeidsgiveransvar.
- 9.2 Senteret skal som en del av sin virksomhet stå for forskerutdanning på sitt område, og bidra til at næringslivet og offentlig sektor får tilgang til høyt kvalifiserte forskere på områder som er viktige for fornyelse og verdiskaping. Rekrutteringen omfatter både mastergradsstudenter, doktorgradsstudenter og postdoktorer. Dersom vertsinstitusjonen ikke selv kan tildele master- og doktorgrader, kreves det samarbeidsavtale med institusjoner som kan tildele slike grader.
- 9.3 Senteret skal ved rekruttering av personell ivareta likestillingsperspektivet og arbeide aktivt for å tiltrekke seg fremragende nasjonale og utenlandske forskere. Senteret skal spesielt legge til rette for utveksling av personale mellom deltakerne i konsortiet og internasjonale samarbeidspartnere.
- 9.4 Vertsinstitusjonen plikter å utarbeide en redegjørelse for hvordan kravene og retningslinjene under dette hovedpunkt er ivaretatt dersom sentret gis bevilgninger og status som FME.

10 Nærmere om ansvarsdelingen mellom Norges forskningsråd og vertsinstitusjonen

- 10.1 Norges forskningsråd skal stå for grunnfinansieringen av FME-ordningen, forestå utvelgelse av sentrene, opprette et enhetlig avtaleverk for sentrene, stå for løpende oppfølging av sentrene i henhold til Forskningsrådets praksis, foreta evaluering og stå for beslutning om forlengelse av avtaleperioden og avvikling av sentrene.

- 10.2 Vertsinstitusjonen er kontraktspart i kontrakten med Norges forskningsråd og har det praktiske, faglige og økonomiske ansvar for etablering og drift av senteret, samt ansvar for avvikling av senteret i samsvar med avtalen mellom Forskningsrådet og vertsinstitusjonen, jf. punkt 1.2 og 2.3. Vertsinstitusjonen har ansvar for at det legges planer for hvordan investeringene som FME-bevilgingen innebærer, skal ivaretas når Forskningsrådets finansiering opphører. Vertsinstitusjonen vil i de fleste tilfeller være største leverandør av den faglige staben i sentrene og forutsettes bistå med administrativ støtte, tilrettelegging av lokaler og annen infrastruktur for senteret.

11 Finansiering

- 11.1 Vertsinstitusjonen skal i søknaden om å få bevilgninger og status som FME i tillegg til en prosjektbeskrivelse, jf. punkt 4, fremlegge en finansierings- og kostnadsplan for senterets første femårsperiode og den mulig etterfølgende treårsperiode, jf. punkt 14.1. Dersom søknaden innvilges, skal disse planene danne grunnlag for den kontrakten som inngås mellom Forskningsrådet og vertsinstitusjonen om etablering, drift og avvikling av senteret, jf. punkt 1.2, og inngå som en del av denne kontrakten.
- 11.2 Finansieringsplanen skal bygge på prinsippet om at det er Norges forskningsråd sammen med et FME-konsortium, bestående av en vertsinstitusjon, brukerpartnere og andre samarbeidspartnere, som i fellesskap bidrar med de ressurser som kreves for å ivareta virksomheten ved senteret, jf. punkt 3.1. Brukerpartnernes vilje til finansiering og engasjement vil være en viktig indikator på at senteret utfører forskning som er relevant for næringslivet og andre brukere. Forskningsrådet forutsetter at det i søknaden om å få bevilgning og status som FME, vedlegges intensjonserklæringer fra de kommende konsortiedeltakere om deltakelse i finansieringen av senteret i den første femårsperioden.
- 11.3 Forskningsrådets bevilgning til senteret kan maksimalt utgjøre 50 prosent av senterets samlede budsjett. Brukerpartnerne skal bidra med minst 50 prosent av Forskningsrådets bevilgning til senteret. Der spesielle forhold tilsier det kan Forskningsrådet redusere kravet til finansielt bidrag fra vertsinstitusjon og partnerne. Konsortiedeltakernes bidrag kan gis som kontantbidrag, personell som styres av senteret eller infrastruktur som er nødvendig for å gjennomføre forskningsaktiviteter i senteret. I vertsinstitusjonens bidrag til budsjett kan tas med lønnsutgifter og sosiale kostnader for den tid ansatte deltar i senterets aktiviteter, indirekte kostnader til drift av lokaler og utstyr og lignende. Avskrivningskostnader for utstyr anskaffet spesielt for å kunne gjennomføre forskningen innenfor senteret kan også tas med. Forskningsrådet vil kunne godta at forskningsmidler som bidrar til å fremme virksomheten i senteret, eksempelvis EU-midler, prosjekt- eller strategiske bevilgninger fra Forskningsrådet eller andre kilder, medregnes i den andel som konsortiedeltakerne skal dekke. Det forutsettes at virksomheten inngår som en del av prosjektbeskrivelsen for senteret, jf. punkt 4. Aktiviteter i innovasjonsprosjekter støttet av Forskningsrådet kan ikke godskrives senterets budsjett.
- 11.4 Norges forskningsråd vil ved undertegning av kontrakten med vertsinstitusjonen spesifisere sin bevilgning til sentret for det første driftsåret samt tidspunktet for når utbetaling finner sted. Norges forskningsråd vil samtidig gi et tilsagn for hvert år i den første

femårsperioden, jf. punkt 14.1. Forskningsrådet forutsetter at den samlede budsjett-rammen for den første femårsperioden fordeles over de enkelte år slik at senterets virksomhet kan gis en ønsket profil i samsvar med de faglige planer i prosjektbeskrivelsen. Forskningsrådet forbeholder seg retten til å foreta korreksjoner i de årlige tilsagn basert på senterets fremdriftsrapport, jf. punkt 12.3, og eventuelle justeringer i senterets finansieringsplan og prosjektbeskrivelse som følge av kursendringer i forskningen eller endret finansieringsgrunnlag. Tilsagn for den mulige siste treårsperioden gis etter eventuelt vedtak om forlengelse av senterets funksjonsperiode, jf. punkt 14.1. Bevilgningen fra Norges forskningsråd kan overføres fra et år til det neste.

- 11.5 FME-ordningen åpner adgang for at et FME-konsortium, etter nærmere bestemte regler fastsatt i konsortieavtalen, kan endres over tid både med hensyn på sammensetning og antall deltakere, jf. punkt 3.1. Fratreden fra konsortiet forutsettes å skje etter en oppsigelsestid på minst 6 måneder. Hvis konsortiedeltakere trer ut av konsortiet med den følge at finansiering og nødvendig kompetanse bortfaller, må senterets styre søke å sikre tilførsel av de nødvendige ressurser som kreves for at virksomheten skal innfri målene i prosjektbeskrivelsen.

Dersom det etter fratreden av brukerpartnere ikke er mulig å innfri kravet om at finansiering fra brukere skal utgjøre minimum 50 prosent av Forskningsrådets tilskudd, jf. punkt 11.3, eller dersom senteret ikke kan oppfylle kravet om at 50 prosent av bevilgningen skal komme fra andre enn Forskningsrådet, kan Forskningsrådet redusere sin bevilgning. Dersom endringene i konsortiet innebærer at viktige forutsetninger som lå til grunn for opprettelsen av senteret er falt bort, eller blir endret i vesentlig grad, kan Forskningsrådet heve avtalen med vertsinstitusjonen, jf. punkt 14.3.

12 Faglig og administrativ oppfølging

- 12.1 Vertsinstitusjonen skal innen 20. januar hvert år sende Norges forskningsråd en regnskapsrapport med nærmere spesifiserte opplysninger.
- 12.2 Vertsinstitusjonen plikter videre innen 1. april hvert år å sende Norges forskningsråd en årsrapport for det foregående år med resultatregnskap og noter.
- 12.3 Vertsinstitusjonen skal innen 1. juni og 1. desember hvert år sende en fremdriftsrapport i samsvar med Norges forskningsråds system for E-rapporting. Rapporten til 1. desember skal inneholde nærmere spesifiserte opplysninger om faglige, økonomiske og administrative forhold som grunnlag for Forskningsrådets årsrapport til departementene.
- 12.4 Vertsinstitusjonen skal innen 31. desember hvert år sende Norges forskningsråd en arbeidsplan med nærmere spesifiserte opplysninger for det etterfølgende året.
- 12.5 Norges forskningsråd skal i samråd med vertsinstitusjonen med hensiktsmessige mellomrom arrangere en "Site visit" ved senteret, hvor det blant annet basert på den årlige rapporteringen, foretas en gjennomgang av den faglige utvikling i det foregående år og

planene fremover. Representanter for FME-konsortiet, senterets styre, senterledelsen og Norges forskningsråd plikter å være til stede.

- 12.6 Om lag to år etter oppstart skal sentrene foreta en selvevaluering etter et felles opplegg utarbeidet av Norges forskningsråd. En undersøkelse blant brukerpartnerne skal inngå i selvevalueringen. Resultatene fra selvevalueringen skal diskuteres i senterets styre og presenteres for Norges forskningsråd på en "Site visit". Resultatene fra selvevalueringen kan gi grunnlag for enkelte endringer i senterets aktiviteter.
- 12.7 Det skal om lag fire år etter oppstart av sentrene i regi av Norges forskningsråd gjennomføres en midtveisevaluering av hvert senter. Evalueringen vil bli foretatt etter et felles opplegg for sentrene og forankres i styresystemet i Norges forskningsråd. Evalueringsskriteriene vil bygge på listen over suksesskriterier for FME-ordningen, jf. vedlegg til dette dokumentet. Evalueringen skal bedømme de vitenskapelige resultater senteret har oppnådd i forhold til den opprinnelige prosjektbeskrivelsen. Det skal vurderes om forskningsresultatene og kompetansen har bidradd til å underbygge visjonen om at senterets virksomhet vil føre til innovasjon, verdiskaping og økt satsing på langsiktig forskning i de deltakende bedrifter og foretak. Evalueringen skal videre gi en vurdering av planene for senterets virksomhet i den mulige siste treårsperioden. I tillegg til denne evalueringen, skal Norges forskningsråd foreta en bedømmelse av de administrative forhold ved hvert senter.

Evalueringen danner utgangspunkt for en beslutning om videreføring av det enkelte senter i en samlet åtteårsperiode etter oppstart, eller avvikling fem år etter oppstart, jf. punkt 14.1. Hovedstyret i Norges forskningsråd, eller den Hovedstyret bemyndiger, fatter vedtak i saken basert på tilråding fra Divisjonsstyret for energi, ressurser og miljø, eller den divisjonsstyret bemyndiger.

13 Eiendomsrett, utnyttelsesrett, lisensiering, offentliggjøring av prosjektresultater og fortrolighet

Norges forskningsråds generelle vilkår for FoU-prosjekter om eiendomsrett, utnyttelsesrett, lisensiering og offentliggjøring av prosjektresultater og fortrolighet gjelder. Konsortieavtalen skal bl.a. ha nærmere bestemmelser som regulerer disse forhold i samsvar med de generelle vilkårene.

Forskningsrådets veiledende mal for konsortieavtaler mellom deltakere i FME-konsortier gir anbefalinger som kan legges til grunn for regulering av eiendomsrett, utnyttelsesrett, lisensiering, offentliggjøring av prosjektresultater og fortrolighet.

14 Sentrenes funksjonstid – avvikling

- 14.1 Finansieringen fra Norges forskningsråd til det enkelte senter løper i en periode på inntil åtte år etter oppstart. Det vil i regi av Norges forskningsråd skje en evaluering av senteret om lag fire år etter oppstart, jf. punkt 12.7. Dersom evalueringen faller negativt ut, skal senteret avvikles fem år etter oppstart. Ved positiv evaluering får senteret

forlenget sin funksjonstid til åtte år. Fra avviklingstidspunktet etter fem eller åtte år opphører finansieringen fra Norges forskningsråd og senteret er ikke lenger en del av ordningen "Forskningscentre for miljøvennlig energi" (FME).

- 14.2 Norges forskningsråd vil fastsette kriterier for evalueringen og de beslutninger som skal legges til grunn for en eventuell avvikling eller videreføring av sentrene etter fem år, jf. punkt 12.7. De personmessige forhold må spesielt ivaretas ved avvikling av senteret. Ved avviklingen må vertsinstitusjonen særlig påse at master- og doktorgrads-studerende gis anledning til å gjennomføre og avslutte sitt studium etter planen.
- 14.3 Dersom det av forskningsmessige, finansielle, markedsmessige eller andre grunner oppstår en situasjon som i vesentlig grad endrer de forutsetninger som lå til grunn for opprettelsen av senteret, eller som innebærer at senteret på vesentlige punkter ikke lenger kan drives ut fra prinsippene som er beskrevet i dette dokument, kan Norges forskningsråd heve kontrakten med vertsinstitusjonen i samsvar med bestemmelsene i Forskningsrådets generelle kontraktsvilkår, og herunder frata senteret dets bevilgninger og status som FME.

Vedlegg: Suksesskriterier for FME

Utover å oppfylle de formelle krav som stilles, kjennetegnes et fremgangsrikt forskningssenter for miljøvennlig energi ved følgende:

Forskningen

- Senteret driver langsiktig, temarelevant forskning på høyt internasjonalt nivå innen det område som er trukket opp i prosjektbeskrivelsen og viser dette gjennom doktorgrader, vitenskapelig publikasjoner, fremlegg på anerkjente internasjonale konferanser og andre former for vitenskapelig merittering.
- Senteret har en klar forskningsprofil og har lyktes med å markere seg internasjonalt (f. eks gjennom at forskere har mottatt priser eller er invitert som "keynote speakers" på internasjonale konferanser).
- Det er et reelt samarbeid mellom forskningspartnerne i senteret og senteret har bidratt til en bedre nasjonal struktur på forskning innenfor senterets tematiske område.
- Senterets brukerpartnere har økt sitt forskningsengasjement både gjennom deltakelse i senterets virksomhet og egen FoU-virksomhet innenfor temaer med relasjon til senteret.

Innovasjon og verdiskaping

- Senterets forskning har skapt eller forventes å skape muligheter for innovasjon og økt konkurransekraft hos brukerpartnere fra næringslivet, og styrke kunnskapsgrunlaget hos partnere fra offentlige virksomheter (bedre forvaltning).
- Senterets forskning har gitt samfunnsmessige ringvirkninger utover de partnere som direkte deltar i senterets virksomhet.
- Senteret har gjensidig mobilitet av personell mellom senteret og brukerpartnerne. Forskere fra partnere arbeider i senteret og stipendiater og forskere fra vertsinstusjonen arbeider i perioder hos brukerpartnerne.
- Senteret har en arbeidsform som sikrer at forskningsaktiviteten er relevant for brukerpartnere og at kompetansen og resultatene blir nyttiggjort av samarbeidspartnerne på en effektiv måte.
- Det er lagt til rette for at resultater som faller utenfor brukerpartneres kjerneområde kan kommersialiseres på annen måte f. eks gjennom forskningsbaserte nyetableringer.

Internasjonalisering

- Senteret har en tydelig profil på og klare mål med sitt internasjonale samarbeid.
- Senterets hevder seg i internasjonalt forskningssamarbeid, for eksempel som aktør i EUs rammeprogram.
- Senteret har aktivt samarbeid med internasjonale forskningsmiljøer og har også på andre måter bidradd til internasjonalisering av norsk forskning og næringsliv.
- Senteret tiltrekker seg fremragende utenlandske forskere, både stipendiater og seniorpersonell som gjesteforskere. Forskere og stipendiater ved senteret har hatt opphold ved utenlandske forskningsinstitusjoner.

Forskerutdanning og rekruttering

- Senteret ivaretar forskerutdanning på en effektiv måte, og bidrar til å utdanne høyt kvalifisert personell på senterets arbeidsområder.

- Senteret har et inngrep med utdanning, særlig på masternivå, og bidrar til å styrke rekrutteringen til senterets fagområder med særlig vekt på økt rekruttering av kvinner til forskning.

Partnere og finansiering

- Senteret har en langsiktig finansiering fra vertsinstitusjonen og partnerne og disse har økt sin finansiering utover det minimum det er stilt krav om.
- Det arbeides aktivt for å få nye brukerpartnere og blant brukerpartnerne er både store bedrifter og små og mellomstore bedrifter med høy teknologi- og innovasjonsprofil.
- Senteret har lykket med å skaffe annen ekstern finansiering.

Organiseringen

- Senteret har synlighet og identitet og har etablert et godt samarbeid mellom partnerne.
- Senteret er organisert på en måte som gir god tilpasning til vertsinstitusjonens organisasjon.
- Senteret har et styre og en ledelse som bidrar til at intensjoner og planer som ligger til grunn for opprettelsen av senteret blir fulgt opp.
- Senteret har en samlet ledelse med stor faglig og administrativ selvstendighet.
- Senteret arbeider for å få en god kjønnsbalanse i senterledelse og blant stipendiater.